

TLAČOVÁ SPRÁVA

V Bratislave 24.08.2023

[Ako zlepšiť prístupnosť volebných miestností - odporúčania komisárky pre osoby so zdravotným postihnutím](#)

*Komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím Zuzana Stavrovská v súvislosti s blížiacim sa termínom volieb do Národnej rady Slovenskej republiky (30.9.2023) pripomína odporúčania, ktoré vzišli z celoslovenského internetového prieskumu architektonickej prístupnosti volebných budov a miestností uskutočneného Úradom komisára pre osoby so zdravotným postihnutím (ÚKOZP) od 29.10.2022 - odo dňa konania spojených regionálnych volieb - do 6.11.2022 (Link na výsledky prieskumu: <https://bitly.ws/SV6x>). Do prieskumu sa zapojilo celkom 344 respondentov naprieč celým Slovenskom. **Komisárka zároveň prichádza aj s novým odporúčaním – zapojiť do pomoci voličom s obmedzenou schopnosťou pohybu dobrovoľníkov z radov študentov.***

Dlhá cesta od parkoviska až po vhoďenie obálky do volebnej schránky

Voliči sa s bariérami stretávajú už na parkoviskách. Podľa vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 532/2002 Z.z., ktorá stanovuje podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie (tj na všetky budovy určené na užívanie verejnosťou), na vyznačenej odstavnej a parkovacej ploche pre osobné motorové vozidlá musia byť vyhradené 4% stojísk, najmenej však jedno stojisko pre vozidlo osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie a musia byť umiestnené najbližšie k vchodu do príslušnej budovy. **„Odporúčam preto vyberať na voľby také budovy, kde je zabezpečený súlad s touto vyhláškou, resp. zabezpečiť takéto parkovanie,“** hovorí komisárka.

Ďalšie bariéry sú spojené so vstupom do budovy, v ktorej sa nachádzajú volebné miestnosti. Zuzana Stavrovská zdôrazňuje, že až v dvoch tretinách prípadov prieskum zaznamenal bariérový vstup do budovy: **„Verejné budovy, v ktorých sa voľby konajú, akými sú školy, obecné úrady, domy kultúry, by pritom už z povahy ich primárneho zamerania mali mať bezbariérové vstupy.“** Pri zohľadňovaní bezbariérovosti treba myslieť aj na spôsob otvárania dverí, aby napríklad človek s barlami alebo odkázaný na invalidný vozík cez ne mohol prejsť bez pomoci.

Dôležité je zohľadniť aj výber poschodí, na akých sa nachádzajú volebné miestnosti. Z prieskumu ÚKOZP vyplynulo, že takmer polovica respondentov volila na prízemí budov. Volebné miestnosti by mali byť situované na vyššie poschodia

iba v prípade existencie bezbariérového prístupu – ideálne výtahu. Ani prízemie však automaticky nezaručuje bezbariérovosť – často ide o zvýšené prízemie, keď aj jeden schod alebo zvýšený prah dverí predstavuje prekážku. Najvhodnejší spôsob odstránenia bariérového vstupu je vybudovanie **nájazdovej rampy**. Schodiskové plošiny nie sú univerzálnym riešením, pretože nie sú vhodné pre elektrické invalidné vozíky (nemajú potrebnú nosnosť) a neriešia bezbariérový prístup napr. pre rodičov s kočíkmi, starých ľudí, ľudí po úraze (napr. so zlomenou nohou) a pod. **„Tieto plošiny sú v praxi často zamknuté alebo nefunkčné, prípadne chýba alebo nefunguje zvonček a na ich odomknutie je potrebné dlho čakať. Mali by byť iba núdzovým riešením. Navyše, podľa vyhlášky prístup do stavby v časti určenej na užívanie verejnosťou musí byť zabezpečený najmenej jedným vstupom na úrovni komunikácie pre chodcov bez vyrovnávacích stupňov. Pri novostavbe (stavbe skolaudovanej od roku 2002) musí byť takto riešený hlavný vstup,“** upozorňuje komisárka.

NÁJAZDOVÁ RAMPA

(zdroj: tuke.sk)

SCHODISKOVÁ PLOŠINA

(zdroj: prekonajmespolubariery.sk)

Bez bariér nie sú ani samotné **interiéry volebných miestností**. Podľa prieskumu ÚKOZP sa bariéry týkajú tretiny volebných miestností. **„Odporúčam preto vybrať také volebné miestnosti, kde je dostatočný priestor na pohyb aj s invalidným vozíkom, čo sa nedodríava napríklad v prípade niektorých priestorovo príliš malých tried v školách.“** Zároveň je potrebné vybrať také miestnosti, kde sú dostatočne široké dvere – aspoň 90 cm a odstrániť bariérové prahy dverí – či už úplne alebo umiestnením vyrovnávacej prechodovej lišty. Stretli sme sa aj s tým, že voliči mali volebnú miestnosť v športovej hale, na kúpalisku či na zimnom štadióne, čo predstavovalo doslova prekážkovú dráhu.

Voľba pod schodami nie je dôstojná

Voličom, ktorí sami nie sú schopní dostať sa do volebnej miestnosti, väčšinou pomôže člen okrskovej volebnej komisie – príde za ním pod schody alebo pred budovu s prenosnou volebnou schránkou a hlasovacími lístkami. **„Toto riešenie však**

nepovažujem za dôstojný spôsob vykonania volebného práva ani za zaručenie tajnosti hlasovania,“ zdôrazňuje komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím. Navyše, ľudia, ktorí prídu voliť sami, často nemajú k dispozícii žiadnu informáciu, ako postupovať alebo ako si privolať člena okrskovej volebnej komisie.

Bariéry nezmiznú hneď, no môžeme zlepšiť aspoň pomoc

Keďže nie je reálne zabezpečiť stopercentne bezbariérové vstupy do všetkých volebných miestností, komisárka Zuzana Stavrovská pridáva ešte jeden návrh zlepšenia: ***„Odporúčam, aby okrskové volebné komisie mali pre podobné prípady určeného dobrovoľníka z radov študentov stredných škôl alebo vyšších ročníkov základných škôl, ktorí by boli k dispozícii osobám s obmedzenou schopnosťou pohybu. Títo by informovali prichádzajúceho voliča o tom, kde sa nachádza jeho volebná miestnosť a sprostredkovali by informáciu o tom, že pred budovou je volič, ktorý sa nemá možnosť dostať k výkonu volebného práva a čaká na príchod okrskovej volebnej komisie.“***

Ideálna nie je ani možnosť odvolenia v domácom prostredí

Voliči s obmedzenou schopnosťou pohybu síce majú možnosť požiadať, aby za nimi prišli na adresu ich trvalého pobytu vyslaní členovia okrskovej volebnej komisie s prenosnou volebnou schránkou, ani to však nie je podľa komisárky Zuzany Stavrovskej ideálne riešenie: ***„Každý človek má právo zúčastňovať sa na verejnom a spoločenskom živote na rovnakom základe s ostatnými, v tomto prípade zažiť atmosféru volieb a volebných miestností. Ak má byť pre ľudí s obmedzenou schopnosťou pohybu jedinou možnosťou hlasovanie do prenosnej volebnej schránky doma, naplní sa síce ich volebné právo, ale v izolácii a vylúčení.“***

Komisárka Zuzana Stavrovská si uvedomuje aktuálnu náročnú finančnú situáciu miest a obcí a stav, v akom sú samosprávy v súvislosti s infláciou a dopadmi energetickej krízy. ***„Niektoré z odporúčaní však predstavujú finančne nenáročné opatrenia. Stačí napríklad dôslednejšie zvažovať výber volebných miestností či poschodia, umiestniť prechodovú lištu na prahy dverí či zapojiť dobrovoľníkov, a už aj to môže pomôcť skvalitniť prístup voličov s obmedzenou schopnosťou pohybu k voľbám a k zaručeniu dôstojnejšieho výkonu volebného práva,***“ dodáva Zuzana Stavrovská.

Elena Koritšánska

hovorkyňa

Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím

Račianska 153

831 54 Bratislava 35

Mobil: [+421907 732 923](tel:+421907732923)
Telefón: [+4212 20 42 03 09](tel:+421220420309)
Fax: [+4212 20 42 03 00](tel:+421220420300)
E-mail: elena.koritsanska@komisar.sk
media@komisar.sk
Web: www.komisar.sk

Facebook: fb.com/.komisar.sk

Messenger: m.me/.komisar.sk

Instagram: instagram.com/komisar_zp